

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quinquagesimusquintus. Priuilegia singularia Petro [et] p[ers]on[i]s eius
successorib[us] co[n]cessa. Multis originalibus p[ro]batur quo[d]
intelligent[ur] illa [...]ba: Tu es Petr[us]. vsq[ue] in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

amenta. s. m. lib. vi. tit. di. ita. Etia vocatur ecclesia roma na ecclesia apostolorum Petri et Pauli. rxiij. dist. in noie. ibi. apostolorum Petri et Pauli quos presunt ecclesia confun dere. Ideo summus rector: ecclesie apostolicus di. lxxij. di. c. i. r. p. c. s. si qd penam. r. rxi. di. in memoria. ibi. apud apli. Et sedes apostolica vocat sedes papalis. rxiij. dist. in noie. dist. in multis locis. r. lxxij. di. qd in oib. c. r. et de rescrip. sedes aplice. r. rxi. di. c. i. r. rxi. di. c. i. r. in multipli ci parg. iuris. Et dignitas papalis officium apli appella tur. et de elec. licet. s. p. terea. Et lex pape vel constitutio apo stolica instituta vocant. rxiij. di. si inimicus. s. i. deo. r. rxi. di. di. cilia sacerdotu. ibi. p. terea apli apicis functione. Et est etia aplice: q. Petrus et Paulus principes apostolorum romana ecclesia christo dno cōsecrauerunt. eaq. oibus vbi bus. vniuerso mudo sua p̄sentia atq. veneratio triūpho p̄teritū. rxi. di. quāuis. et de elec. fundamēta. s. i. si sunt. Et q. oēs apli fuerūt fundamētum et origo totū ecclesie militantis. rxi. q. i. cū ergo. ibi. p̄mū aplos elegit. quos quāsi fundamētū instituit ecclesie. r. sequit. in seipis oī gine ecclesie p̄sisterūt. Et q. papa est vicari⁹ illi⁹ magni apli desup missi christi de sinu p̄ris. ipse successores Petri in quo tota aplice auctoritas sū plenitudine referuat. et de trālla. quāto. de elec. vbi periculū. s. ceterū. rxi. di. in no. uo. ¶ Ad confirmatiōem autē dicitur: inducenda sunt quedā. Et p̄mo qd ad ostēdendū q. oportet esse in tota ecclesia vni caput. r. vni regē. p̄bat. q. regimē ecclesie est optime ordinatū: q. ab optimo p̄ncipe institutū. Opti mū hō regimē multitudinis est vt regat p̄ vni. vt sepe. s. m. r. r. ad huc nulli. r. n. itē. q. sit vilius p̄bau. q. eccle. ie regimē sic est dispositū: vt vnus toti eccle. iē p̄sist. Qu autē optimū regnū sit per vni. et hoc ampli⁹ declaraf. Nā regnū nihil aliud est q̄ directio gubernatorū ad finē qui est aliqd bonū. vnitas autē p̄cipue pertinet ad rationē boni: sicut p̄bat. Hoc. in lib. de cōsolatione p̄bie. q. sicut oia desi derāt bonū: ita desiderat vnitatē sine qua esse nō possunt. vni quodq. est in tantū est inquantū vni est. vñ illud ad regi. p̄s. qd tēdit in tēto multitudinē recte gubernātis: est vnitas/ r. p̄p multitudinis. in qua vnitate consistit bonū r. salus cuiuslibet societatis. facit. rxiij. q. i. noli. sed p̄ se causa vni/ tatis est vni. nā r. plures nō possunt vnire multa: nisi ipsi aliquo modo vniatur. quare illud qd est p̄ se vnū: est cōca/ r. melius est causa vnitatis: q̄ plures vni. vñ sequitur q. multitudo meli⁹ regat per vni q̄ plures. dū modo in il lo vno sit bonitas q̄ requirit in regente. hoc etiā p̄z in na tura: q̄ est opus dei. cui⁹ opera sunt p̄fecta r. optima. quia opus imperfectionis non nouit. et de bap. maiores. s. sed ad huc q̄rit. r. de pe. di. iij. sunt plures. r. Deus rxiij. dei p̄fes ta sunt opera r. optima. vñ. Bēn. i. vidit de cuncta q̄ fece rat: et erant valde bona. rxiij. q. iij. qdā. s. floziani. ¶ Immo aut naturale regimē est ab vno. in multitudine nāq. mē bōz: coposis: est vni mēbū qd p̄ncipaliter mouet: s. r. co. Et in parib⁹ potētia lib⁹ aie. vna potētia est: que alijs p̄cellit: s. r. ratio: p̄out cōp̄hendit intellectū r. voluntatē. Et in apib⁹ vnus rex est. Et grues vni sequunt. vij. q. i. in apib⁹: vbi de hoc. Et in rēto vniuerso vni p̄mū p̄ncipiū est: qd oia p̄ducit r. mouet. et de summa tri. firmiter. s. r. ibi. ¶ Vniuersos p̄ncipiū: creator: oim visibillū r. inuisi bllū r. c. quare et in multitudine humana: si optime regi debeat: oportet esse vni rectorē. Et si vnitas gubernātis requirit ad optimū regimē multitudinis humane: q̄ vnif er inclinatione nature: multo magis requirit ad regimē illi⁹ cōmunitatis q̄ vnitur etiā in unere: q̄cuiusmodi est cōmunitas ecclesiastica. Nā illud qd est sū gratiā: nō con trariat ei qd est sū natura: sed p̄ficiat illud. Relinquit q̄ in regno ecclesie sit vnus rector. Itē christus nō deficit in necessarijs ecclesie sue: quā vsq. ad mortē dilexit. Ep̄he. v. rxiij. q. v. p̄nceps. rxiij. q. i. schisma: que maxime cōseruari p̄p hoc qd gubernat ab vno. s. Daub. viij. ad medium. ibi. r. comitū vni hominū magistratū suū per singulos annos dominari vniuersē terre sue: r. omnes obediūt vni.

Requirē em̄ ad vnitatē ecclesie q. oēs fideles in fide cō ueniant. s. ar. cl. d. itē ad vnitatē. Interuenit autē circa ea que fidei sunt: quæstiones moueri: q̄ dū per vni⁹ sententiā determinatur: vnitas fidei cōseruatur in ecclesia: r. tenuo uetur dimissio. etiā p̄pter diuersos finem esse possēt q̄ mul ta capita: multe s̄nie. de p̄se. di. iij. sicut in sacramētis. ff. de arbi. itē si vnus. s. p̄ncipaliter. r. legit r. no. et de cōces. pie. quia. ¶ Est ergo tenendū firmiter q. ex ordinatione chri sti vnus toti ecclesie p̄cellit. hoc clare. p̄bat. rxi. di. ita dicit. et de elec. fundamēta. s. r. rxi. di. in nouo. P̄obaf etiā hoc per id qd dicit Hugo de sancto victore: circa p̄ncipiū cōmentarij sui sup angelica hierarchia: vbi ostēdit q. vni ueritas cōseruat per collectionē oim potestati ad vni⁹ p̄ncipiū: sic dicit: Ad deco: ē r. pulchritudine eoz q̄ sapiē tia o: nauit operū ab vna virtute r. potestate distribuunt multe virtutes: r. potestates multe efficiūt. Sed ne rur sus multitudo schisma generet ante diuisionem: r. aduer sum se pugnet: o: bis dñatione cōtraria: vni p̄ncipiū est: et moderato: vnus oim: quo habent qd sunt: r. sub quo moderatur qd possunt: r. deseruit ad ipm omne qd efficiūt vt vnitas maneat oibus: r. par p̄seruet in regno cūcta creatis r. gubernātis oia dei. Hoc autē qd generaliter of cit Hugo de vniuerso mudo: p̄t adaptari specialiter ad ecclesiasticū regnū: cui⁹ vnitas optime cōseruatur. p̄ hoc qd ab vno rectorē: depēdent oēs fideles r. rectores fidelū vniuersi: r. vnus fidei vnus est directo: r. rector. rxiij. q. i. loquit. hoc etiā bene clare. rxiij. dist. legimus. ibi. ¶ Autē postea vn⁹ electus est q̄ ceteris p̄poneret: in schismatis remediū factū est: ne vnus q̄sq. ad se trahens ecclesia chris ti rāperet. r. rxi. di. olim. ibi. postq̄ aut vnusquisq. eos qd bap̄tizerat suos esse putabat: non christi: in toto obe decretū est: vt vn⁹ de p̄sbyteris supponeret: r. schismati semina tollerent. Patet ergo q. est vn⁹ rex r. pastor: toti⁹ ecclesie: sicut in ecclesia triūphati vnus p̄sident: s. vnus de⁹: q̄ etiā toti vniuerso p̄ncipat. Iudith. ix. ibi. deus. ces loū r. c. sic in ecclesia militate q̄ a triūphanti per similitu dinē deriuat. lxxij. di. ad hoc vnus est q̄ p̄sident fidelib⁹ vniuersis. ¶ Qu aut iste vnus sit Roman⁹: p̄sist. Petri successor: ex p̄mū r. p̄rogatiuis ipsi⁹ beati Petri ma xime cōfirmat. nā petri p̄cesso: r. successor: sunt pares offi cio r. potestate: licet possint esse dispares vite merito r. bo nitate: q. nō habet imperiū par in parem. et de elec. imos tuit. quū ergo beatus Petrus fuerit constitutus a christo p̄ncipis sup vniuersam petram. rxi. di. in nouo. rxi. di. s. i. oportet dicere q. eius successor: est ille q̄ est vniuersalis res ctor: ecclesie. rxiij. q. i. manet. cl. di. c. i.

Articulus. lv.

ostendendū autē

privilegia singularis potestatis petro colla te illud p̄mo occurrit qd in Jo. i. c. habetur. Tu vocaberis cephā. qd est petr⁹ interpe rat: sū vna lingua. vt ibi habet. sū aliā caput exponit. vt s. ar. p̄ri. vt sicut caput inter cetera mēbra: coposis: obti ner p̄ncipatū: velut in quo viger plenitudo sensuū. iura illud Eccl. ij. c. oculi sapiētis in capite ei⁹. r. in quo ratio que oia regit: viger. et de sacra. vnc. c. vnico. s. quia dō. d. in vertice. sic Petrus inter aplos r. per cōsequens succes sor: ei⁹ inter vniuersos ecclesiarū p̄latos: est auctoritas r. p̄cipuus: r. p̄cellit simpliciter potestate ac etiā digni tate. rxi. di. in nouo. rxi. di. ita. iij. q. v. d. d. rxi. di. s. i. r. v. q. v. si fortassis. vñ r. acephalū dicitur esse cōciliū vbi caput nō est. rxi. di. sumitur. ¶ B̄ deinde accipiendum est qd in euāgelio dicitur. legit. rxi. c. Petro em̄ cōstitenti chris tū esse filiū dei viui: r. dicit christ⁹. r. ego dico tibi: q. tu es Petrus: r. sup hanc petrā edifi. ecclesia meā. rxi. di. ita. r. rxi. verborū di. in nouo. diligētē attendenda sunt vba hec. tu es (inqr) Tu es Petrus. nō aut nūc p̄mo hoc nomē accepit. vt Aug. ait. h̄ p̄. r. qd dicitū est ei Jo. i. tu vocaberis cephas: qd interpretat̄ pes mltiplex trus. vt iam. s. dicitū est. vnde sicut il. h̄. yf. ait. hic est vnus expō.

Cephas qd inter pretat.

hono: datus a christo petro: scz qd ei largit' est nomē. In hoc autē qd subdit: sup hanc petra edificabo ecclesia mea: petru pastorē fecit. vt idē h. hyslo. ait. sed de hoc no. in pte. c. in nouo. in glos. i. C. Potest autē intelligi vno modo: hanc petra: sup te: & successores tuos. vel sup hanc petra. i. super hūc que cōfessus es. q: petra erat christus. i. ad Lox. r. de cōse. di. ij. re vera. & hec est verio: expositio: & sensus. vt les gis r. no. in pte. c. ita. dicens in glos. per hanc dictionē. & eē de elec. fundamēta. i. rñ. Jterū resume verba christi. & ego dico tibi: q: tu es petrus. Hiero. acti diceret. q: tu mihi dixisti. tu es christus fili' dei viui. & ego dico tibi: nō sermone casto. & nullū opus habēte: s; ego dico tibi: q: meū dixisse fecisse est. q: tu es petrus. sicut em ipse apostolis lumē dos nauit. vt lumen mūdi appellaretur. Dat. v. vos estis lux mundi. xxiij. di. sacerdotēs &c. que vocabula a dño foritit sunt. Ita & Simoni q̄ credebat in petra christū petro largitus est nomē. huc usq; Hiero. C. L. Jre Aug. de cōsen su euangelistarū. nullus tamē arbitretur qd hic petrus no men acceperit. non em accepit hoc nomen nisi vbi Jo. cōs memorat ei dictū esse Jo. i. tu vocaberis cephas: qd intrer pterat Petrus. huc usq; Aug. itē Hiero. fm aut hietaphorā petre: recte dicit ei edificabo ecclesia mea sup te. & hoc est quod sequit. & super hanc petra edificabo ecclesia mea. Jre h. hyslo. id est in hac fide & confessione edificabo ecclesia mea. hinc ostēdit multos iā credituros. qd petrus cōfessus fuerat: & erigit ei' sensum: & pastorē ipm facit. Jre Aug. dixi in quodā loco in lib. retractationū scz de aplo petro: qd in illo tāq; in petra sit edificata ecclesia. sed scio me postea sepe exposuisse qd a dño dictū est. tu es petrus: & sup hanc petra edificabo ecclesia mea. vt sup hūc intelliges retur que cōfessus est petrus. dicit. tu es christus fili' dei viui. acti petrus ab hac petra appellat'. persona ecclesie significaret. xxiiij. q. i. quodcūq; que sup hanc petra edifi carur. nō em dictū est ei. tu es petra. petra autē erat christ' que cōfessus est simon. sicut em tora ecclesia confitetur: dicitus est petrus. harū aut duarū finiarū que fit pbabilior: lecto: eligat. huc usq; Aug. Jre h. hyslo. Est autē in nūcus patione noui nois: felix ecclesie fundamentū. dignaq; edifi cationē illi' petre: q̄ infernoū leges: & tartari portas: & oia moris claustra dissolueret. vñ ad ostēdendū firmitas tem ecclesie supra petra fundare subdit. Jre Amb. in hos milia sup isto verbo. tu es petrus: & sup hanc petra edificabo ecclesia mea. Petrus enim dō: eo qd p̄missus in nationibus fidei fundamēta posuerit. et tāq; sacrum immobile rotius composito christiani cōpagē molēs cōtineat. dist. fidelior. C. Et porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eā. glos. i. non separabunt eā a charitate mea & fide. Hiero. Ego portas inferi vitia reor: ac petra: vel certe hereticoz doctrinas: per quas illecti hoies ducuntur ad tartarū. Dig. sed & singulē le spūales nequirit in celestib' porte sunt inferoū: quib' contrarianē porte iustit. Rabanus. porte q̄ inferi & ro: mēta & blandimēta sunt. Persecutoz. Sed & p̄uaa infides liū opera: in ep̄ac colloquia: porte sunt inferi. q: iter pdi tionis ostendūt. Jre Dig. Non autē exp̄imit vtrū petre nō p̄ualebūt in qd christus edificauit ecclesia: aur eccle qua edificat supra petra: nec aduersus ecclesia porte p̄ua lent infernoz. & yallus in lib. thelauroū. fm aut hanc dñi p̄missionē ecclesia aplica Petri ab oi seductione & heretice cōuentione immaculata manet. sup oēs p̄rifices & epos: & sup oēs p̄mates ecclesiarū & populoz in sui: pontificibus in fide plenissima auctoritate petri. Et quū alie ecclesie quorūdam errozū sint tabe verecūdate: habi lita in quassabiliter ipsa sola regnat: silentiū imponens: & oia obdurās oia hereticoz. nos necessario salutis nō des cepti supbia: nec vno superbie inebriati: rypū veritatis & sancte aplice traditionis. vna cū ipsa predicam' & cōfite: mur. huc usq; L. yall'. Hanc auctoritatē hic detrunctā: po no integrā. i. lviij. ar. 8. de bac aut potētē. pbantur. rxi. di. quāuis in h. rxiij. q. i. in sola. r. carca. et. c. hec est. r. c. me: mo. c. qm̄ verus. Jre Dig. Si ergo & nos p̄re reuelate q

est in celis: qñ scz cōuersatio nostra in celis est. hyslo. n. cō fessi fuerim: nescim christi filiū esse: dei viui: & nobis dicit. Tu es rē. Petra est em ois qd cōfessor: & imitator: est christi. aduersus que aut potē p̄ualent infero: uille neq; petra dicitus est. sup quā christ' edificat ecclesia: neq; ecclesia: nec pars ecclesie. quā christ' edificat sup petra. filr hoc vi de qd no. de pe. di. i. ecclesia. in glos. rxiij. C. D. Jre h. hyslo. Deinde & alium petri dicit honore: quū subdit. & tibi dabo claus regni celoꝝ. q. d. sicut & p̄ tibi dedit me cogitāre dabo. ita & ego aliud tibi dabo. i. claus regni celoꝝ. Rabanus. Si em regē celoꝝ maiorē p̄e ceteris deuotioe p̄fessus est. merito p̄e ceteris ipse collatis clauib' regni celestis dora: tus est. vt cōstare oib' q: absq; ea cōfessione & fide null' regnū celoꝝ possit intrare. glos. Claus aut regni celoꝝ ipsam discretionē & potētā nominat. potētā qua liget et soluat. discretionē qua dignos vel indignos discernat. hoc pbat. rxi. di. s. i. et qd si. sim. le. p. venerabile. s. rationibus. di cit aut in futuro. tibi dabo. vt insinuet q: nō solū ei dedit: sed etiā ei' successorib' daturus esset. vel q: postea pleni' dedit: quū dixit ei' & alius post resurrectionē. Jo. vi. Accipite sp̄m sanctū. quoz remissionē petra: remissur eis. que sp̄ ritū sanctū in die pentecostes plenius receperūt. Ac r. n. ad hec. i. q. remissionē. rxiij. q. i. s. si. autē. de. p̄se. di. v. iciumū. in fi. Vel dixit dabo. q: hec potestas efficacā foritā a christi passiōe: q̄ adhuc futura erat. quādo hoc dixit. Vñ fm h. hyslo. qd ante passiōē p̄missit: post resurrectionem affir mādo dedit. qui ei dixit. pasc oves meas. Joā. xvi. et de elec. significasti. hoc dicit h. hyslo. pbat a. h. hyslo. di. i. cōse. di. rādū. & no. rxi. di. in nouo. in glos. i. C. Et sequit in p̄dar. & quodcūq; ligaueris. glos. i. quēcūq; indignū remissione iudicaueris dū uiuēt indign' iudicabit apud deū. Et quē cūq; solueris. i. quēcūq; soluendū iudicaueris dū uiuēt remissione petoꝝ consequet a deo. Dig. Vide aut quāta potestare habeat petra sup quā fundat ecclesia: vt ei' iudi cia maneāt firma: qñ deo iudicāte per eā. h. hyslo. vide etiā qliter christus reducit petru ad excelam de ipso intelligē tiā. hec ei se p̄mittit daturū. q̄ sunt pp̄ia dei solius. i. p̄a solueret: & ecclesia immutabile facere inter tor p̄cautionū & rētaionū p̄cellas. Rabanus. Hec aut soluēdi atq; ligandi potestas quāuis soli petro data videat a dño: m̄ & ceteris ap̄tis datur. necnō etiam nunc cepis ac p̄e: h̄yteris ois ecclesie. Sed ideo Petrus specialiter claus regni celoꝝ & p̄ncipatū iudicarie potestatis accepit: vt oēs per oibē credētes intelligat: q: quicūq; ab vitare fidei vel fodes tatis illi' quomodolibet semetipsoz segregantes tales nec vinculis petoꝝū absolui: nec ianuā possunt celestis regni ingredi. hec pbatur. rxiij. q. i. loquit. & c. quicūq; ab vitate. Jre glos. specialiter etiā petro cōcessit: vt ad vitatē nos inuitaret. ideo em ipm p̄ncipem ap̄toꝝ cōstituit: vt ecclesia vñ p̄ncipale christi haberet vicariū: ad que di uersa mēbra ecclesie recurrerēt. si forte inter se dissentirēt. Q̄ si diuersa capita essent in ecclesia: vitatis vinculū rñ p̄ref. hec glos. pbat p̄ p̄e. c. loquit. & rxi. di. in memoriā. & ar. rxi. di. olim. r. iij. q. vj. dudū. Sic ergo licet oib' ap̄tis al's dictū sit. quēcūq; ligaueris sup terrā: erunt ligata & in celis. Dat. rxiij. m̄ p̄i' singulariter dictū est. Petro so li. qd cūq; ligaueris rē. Dat. rxi. per qd intelligi debet: qd do in hmoi potestare. q: p̄mo & p̄ncipaliter cōuenit pe tro: & p̄ eū descendit ad alios. rxiij. q. i. loquit. & rxi. di. ita. Petro ergo dictū est sine alijs: & nō alijs sine petro. vt m̄ telligat sic ei esse attributa potestas hmoi: vt ali sine ipso nō possint: ipse sine alijs. possit: p̄uilegio sibi collato: & concessa sibi plenitudine potestatis: p̄ quā p̄t ligare ceteros: sed ligari nō p̄t a ceteris. rxi. di. inferio. & c. submissi tis. In hac aut prate & soluēdi & ligādi: oaf intelligi p̄tis iudicaria: nō solū in remissione petoꝝ: sed etiā in dissolu tione & determinatione casualiū in excoicatione: ac aliarū penarum infictione: & indulgētijs: & quacūq; relaxa tione: & dispensatione in p̄ceptis: & quacūq; constitutione: vel obseruatiōe. i. Lox. rxi. di. h. hyslo. h. hyslo. em vniuersale

Et porte
infe. non
p̄uale.
aduer.
cam.

quodcumq; oia comprehendit: nullo excepto. ff. de offi. presi. l. ij. et de pini. quia. xij. dist. si romanoum. expressum est de ma. 7 obe. solite. §. nos aut. in fi. Item super dicto verbo. Dat. vij. quocumq; alligaueritis super terrā. erūt ligata et in celo. 7 quocumq; solueritis sup terrā. erūt soluta 7 in celo. Dicitur. no. sicut in celis sicut Petrus: sed in celo 7 vno. q. no sunt tante perfectionis sicut petrus. facit qd legit 7 no. xliij. q. s. et aliud. Itē ibi Hilarius. Per hoc in q. ad terrore martiri merus. quoad p̄sens. oēs cōtinent. immobīle. sed et raris apostolice iudiciū demonstrat. ut quos in terris ligauerit. i. p̄ctō. in nodis inneros reliquerint: 7 quos soluerint. cōcessione scz venie accepterint i salutē: s̄ in celis ligati sunt vel soluti. L. h. yf. Et notandū q. non dixit p̄mati ecclesie: liga talē. sed si ligaueris: indissolubilia erūt ligamina. q̄si hoc ei? iudicio cōmittens. vide autē qualiter incorrigibile duplici? colligauit necessitatib: s̄ p̄na q̄ est h̄ic s̄z p̄iociōe ab ecclesia: quā. s. p̄suis: dicit. s̄t tibi sicut ethnicus: 7 c. sup̄plūcio futuro. qd est: ligati esse in celo. ut multitudīne iudicio: usq; dissoluta fratris irā. Aug. de verbis dñi. Ecce ipsi habere fratē tuū tāq̄ publicanū. ligas illū in terra: sed ut iuste alliges. vide. nā multa vincula d̄cipit iustitia. quem solueris (inquit) in terra: solutus erit in celo. s̄. q. iij. cepisti. quū autē correperis 7 cōcordaueris cū fratre tuo: solutus illū in terra. quū solueris in terra: solutus erit 7 in celo. multū prestas: nō tibi: sed illi. q. multū nocuit: nō tibi: sed sibi. Itē Aug. in lib. de p̄na. Quocumq; solueris super terrā. soluetur 7 in celis. hoc est deus 7 oēs celestia militie ordines 7 oēs sancti in glō. sua laudat nobiscū 7 cōfirmant quos ligatis 7 solutis super terrā. nō dixit. quos putatis ligare et soluere. sed in quos exerceris opus iustitie 7 misericō. alia autē opera vestra inter p̄ctōes nō cognosco. de pe. di. s. quem penitet. ad mediū. Itē Aug. de meritis 7 remissione p̄ctō. sup̄ p̄. nō. quocū remiseritis. Joā. xj. c. Ecce charitas q̄ p̄ spiritū sanctū diffundit in cordib: nōstris. Rom. v. Parris: ap̄i sicut p̄ctā dimittit. eorū q̄ non sunt eius. p̄ctā tener. de consc. di. iij. ecclesie charitas. ideo postq̄ dixit accipite sp̄m̄ sanctū: cōtinue de p̄ctō. remissione 7 de rēione subiecit. Hec. sup̄ hoc. Sciēdū vero est q. p̄ sp̄m̄ sanctū habuerit: 7 ut ipsi innocētes viuerēt: 7 in p̄dicatione quis busdā p̄cedent. Idcirco hūc post rēiunctionē dñi p̄tēter accētur: ut p̄desse nō p̄uicis sed plurib: possent. liber ergo inuenerit illi discipuli ad tāta onera humilitatis vocati. ad quantū culmē glō. sint p̄ducti. ecce non solū de semetipsis securi sūt: sed 7 principatū sup̄eimi iudiciū solunt: ut vice dei q̄busdā peccata retineat: quibusdā relacent. hō. nūc in ecclesia epi locū tenent. soluedi 7 ligandi auctoritatē suscipiunt: q̄ gradum regiminis sortiunt. gradus honor: sed graue pondus istius est honoris. durū quippe est: ut q̄ nescit tenere in moderamina vite sue: iudex fiat vite aliene. L. h. yf. ibidē. sacerdos em̄ est p̄cipia bene disp̄sauerit vite: alio: vero non cū diligentia curā habuerit: cū perniciōsis in gehēna vadit. ad hoc. xliij. di. §. i. Scētes igitur periculi magnitudinē: multam tribuite ei deuotionē: etiā si nō valde nobilis fuerit. Non autē iustum est ab ijs q̄ in principatū subiciunt iudicari: est vite eoz fuerit p̄tractabilis: in nullo ledens in ijs que sibi sunt cōmissa a deo. Nō enim sacerdos. sed neq; angelus. aut ar: chāgelus. operari aliqd p̄t in ijs q̄ sunt data a deo: s̄z p̄ter 7 filii? oia disp̄sant. sacerdos autē 7 suā linguā 7 manū tribuit. nō em̄ iustus esset. p̄pter alteri? malitiā circa sym: bolavestres salutaris ledi eos q̄ ad fidē veniūt. ad hoc. i. q. s. si q̄s per ignozantiā. c. sicut christus. c. multi. c. sp̄m̄ sanctū. c. dedit. 7. c. s̄ fuerit. c. i. seq. vsq; ad. §. si ergo. Sequitur in auctoritate. Dat. 7 Jo. sup̄ terrā. glō. nō em̄ data est potestas hōibus ligandi vel soluedi mortuos. sed viuos. qui autē mortuos solueret vel ligaret: nō sup̄ terrā. s̄z post terā hoc faceret: et s̄ma cōstantinopolitani cōciliū. Quō autē p̄sumūt qdā dicere de viuis tantūmodo hoc dicta esse: an ignozant qd iudiciū anatēmatris nihil aliud est nisi sep-

paratio. iij. q. iij. engeltrudā. cuiusdā autē sunt illi q̄ a pessimis culpis detinent. siue in viuis sint: siue nō. a nocēte em̄ semp̄ refugere necessariū est. Sed 7 Aug. religiose memorie. q̄ inter ap̄hicanos epos splēdidū: diuerse eplē recitas te sunt signates q̄ opposit hereticos etiā post mortē anathematizare. talē autē ecclesiastica traditōnem 7 alij epi ap̄hicans seruauerūt. Sed 7 romana sc̄a ecclesia quosdā epos post mortē anathematizauit: licet p̄ fide in vita sua accusati nō essent. hec legunt. xliij. q. ij. sane p̄fertur. §. ij. Aug. sancte memorie. de hoc in pie. causa. 7. q. in summa ei? 7 et de sen. c. a. nobis. Itē sup̄ predicta auctoritate quodcumq; ligaueris. Hiero. Itū locū epi 7 p̄biteri nō intelligētes. aliud sibi de p̄hisco: ū assumū sup̄cilio: ut vel dānent innocētes. vel soluere se nocios arbitretur: quū apud dñm non s̄ma sacerdotū: sed eozū vita querat. legim? in Venitico de leprosis vbi iubent se ostēdere sacerdotib: xliij. Dat. vij. 7 Luc. xvij. et si lepra habuerint: tūc a sacerdotibus immūdi s̄nt. nō q̄ sacerdotes leproso: faciāt 7 immundos: sed q̄ habeant notitiā leprosi: 7 possint discernere q̄ mūdus q̄ ve immūdos. ad hoc et q̄ si sint le. per venerabilē. §. racionib: xli. q. iij. quō. Itē ibidē L. h. yf. Sit ergo irrep̄ehēbilis: q̄ alterū ligat vel soluit. ut inueniat dignus ligare vel soluere in celo. Sed 7 ei q̄ potuerit virtutib: portas obstruere infero: quāsi p̄miū dantur clausē regni celo: ois em̄ species virtutis quū quis eam cepit opari. quāsi ipsi se adaperit. ante em̄ dñō videt: cā adaperiente per gratiā suā: ut inueniat eadē virtus. 7 portā esse 7 clausē porte. foristan autē 7 ynaqueq; virt? est regnū celo: 7 Itē Joā. i. Inuitus autē em̄ iesus dixit. tu es simon filius iohāna. tu vocaberis cephas. qd inters p̄tēt petrus. Beda. Inuitus est autē eu: nō exteriorib: oculis soluz sed 7 eterno diuinitatis intuitu vidit cordis eius simplicitatē. cui? merito cū cre p̄ferēdus esset ecclesie. Neq; aut in petri vocabulo quāsi hebreo vel syro alia Petri interpretationē querere oportet: q̄ idē latine 7 grece. Pe nomen trus. qd syriace cephas. 7 in ytraq; lingua nōmē a petra videtur uocari: aut petri? ob firmitatē fidei q̄ illi petre ad. hefit. de quo ap̄ta. petra autē erat christ? i. §. loz. it. de cō. di. ij. re vera. q̄ sperātes in se ab hostis insidijs tuto credidit. 7 sp̄m̄ aliū charitimatū suūtra ministrat. Itē ibi Aug. Non est magnū. q. dñs dixit cuius filius esset iste: oia em̄ noia sanctorū suoz sciebat. Luc. x. quos ante mūdi cōstitutionē p̄desinauit. Illud autē magnū. q. immutauit ei nomē: 7 fecit de Simone petri. petrus autē a petra. petra vero ecclesia. ergo in petri noie figurata est ecclesia. hoc p̄batur. xliij. q. i. qd cūq; Et q̄s securus est: nisi q̄ edificat supra petra: Intentū autē fecit dñs. nā si antea petri? vocaret: nō ita videres mysteriū petre: 7 putares casu sic em̄ vocari: nō p̄ouidentia dei. Ideo em̄ em̄ voluit aliud vocari: ut ex ipsa mutatione nois sacramenti yiuacitas cōmēdaretur. Itē hic Alchimus. Nōdū imponit ei nomē: sed p̄figurat: qd postea ei fuit impostū: q̄ dixit ei iesus. tu es petri? et sup̄ hāc petra edificabo ecclesiam meā. Duratur? aut iho men christus voluit ostēdere etiā illud nomē qd a patris ribus datū erat: nō carere virtutis significatione. Simō em̄ obediēs interpretat. Iohāna gratia. Iona colūba. q. di. tu es obediēs fili? gratie. vel filius colūbe. i. sp̄m̄ sancti. q. humilitatē a sp̄m̄ sancto accepisti: ut vocāte Andrea viderē me desiderares. non em̄ dedignat? est maior: minorē sequi. quia non est ordo eratis: vbi est maioris fidei. ar. bo. lxxiij. di. pouro. 7. cl. di. q̄cūq; desiderauerit. abs est sub. c. multi. Itē aliud p̄uilegiū dñs mandauit petro ut solueret tributū pro ipso 7 pro se. ut habet. Dat. xvij. 7 x. q. i. magnū. xviij. q. i. iā nūc sup̄ quo dicit glō. in. Dat. q. q. discipuli viderant p petro 7 domino idem tributum reddi: tamē ex equalitate p̄eciū arbitrati sunt oibus ap̄stolis petri esse p̄clarum. Item quū dixit ibi dñs. ut autē nō scādalizemus eos: vade ad mare. ait L. h. yf. Sicut autē stupescis de christi virtute: ita admirare petri fidē: q̄ rei tā diffidū obediuit. Ideoq; de fide em̄ remunerans. copu-

Petri interpretatione querere oportet: qd idē latine 7 grece. Pe nomen trus. qd syriace cephas. 7 in ytraq; lingua nōmē a petra videtur uocari: aut petri? ob firmitatē fidei q̄ illi petre ad. hefit. de quo ap̄ta. petra autē erat christ? i. §. loz. it. de cō. di. ij. re vera. q̄ sperātes in se ab hostis insidijs tuto credidit. 7 sp̄m̄ aliū charitimatū suūtra ministrat. Itē ibi Aug. Non est magnū. q. dñs dixit cuius filius esset iste: oia em̄ noia sanctorū suoz sciebat. Luc. x. quos ante mūdi cōstitutionē p̄desinauit. Illud autē magnū. q. immutauit ei nomē: 7 fecit de Simone petri. petrus autē a petra. petra vero ecclesia. ergo in petri noie figurata est ecclesia. hoc p̄batur. xliij. q. i. qd cūq; Et q̄s securus est: nisi q̄ edificat supra petra: Intentū autē fecit dñs. nā si antea petri? vocaret: nō ita videres mysteriū petre: 7 putares casu sic em̄ vocari: nō p̄ouidentia dei. Ideo em̄ em̄ voluit aliud vocari: ut ex ipsa mutatione nois sacramenti yiuacitas cōmēdaretur. Itē hic Alchimus. Nōdū imponit ei nomē: sed p̄figurat: qd postea ei fuit impostū: q̄ dixit ei iesus. tu es petri? et sup̄ hāc petra edificabo ecclesiam meā. Duratur? aut iho men christus voluit ostēdere etiā illud nomē qd a patris ribus datū erat: nō carere virtutis significatione. Simō em̄ obediēs interpretat. Iohāna gratia. Iona colūba. q. di. tu es obediēs fili? gratie. vel filius colūbe. i. sp̄m̄ sancti. q. humilitatē a sp̄m̄ sancto accepisti: ut vocāte Andrea viderē me desiderares. non em̄ dedignat? est maior: minorē sequi. quia non est ordo eratis: vbi est maioris fidei. ar. bo. lxxiij. di. pouro. 7. cl. di. q̄cūq; desiderauerit. abs est sub. c. multi. Itē aliud p̄uilegiū dñs mandauit petro ut solueret tributū pro ipso 7 pro se. ut habet. Dat. xvij. 7 x. q. i. magnū. xviij. q. i. iā nūc sup̄ quo dicit glō. in. Dat. q. q. discipuli viderant p petro 7 domino idem tributum reddi: tamē ex equalitate p̄eciū arbitrati sunt oibus ap̄stolis petri esse p̄clarum. Item quū dixit ibi dñs. ut autē nō scādalizemus eos: vade ad mare. ait L. h. yf. Sicut autē stupescis de christi virtute: ita admirare petri fidē: q̄ rei tā diffidū obediuit. Ideoq; de fide em̄ remunerans. copu-

Tributum a Petro noie christi solutum.

lauit eū sibi in tributi datione. quod fuit abundantis ho-
 nois. et hoc qd dicitur. inuenies staterem. illū sumēs da-
 eis. p me et te. glos. L. osuerudo erat vt vnus quisq; p se
 didrachma redderet. stater nō est pōdus duorū didrach-
 marū. Et glos. alia Hilarij dicit. Hīs didrachma soluere
 postulat. i. denarios duos. hoc em̄ omni israel lex p redē-
 ptione anime et corporis cōstituerat in ministerio templi
 seruientū. Item L. h. yf. Quū em̄ primogenita egyptio
 rū interfecerat deus. Exod. xi. quū tributū leui p eis acce-
 pte deinde q; primogenitis que erāt apud iudeos mino-
 huius tribus numerus erat. p deficientib; in numerū fidū
 iussit deferri. Quid fidus qd didrachma no. de peni. di. s. s.
 his auctoritatib;. c. qui domū. glos. fidus. et tunc tenuit
 cōsuetudo q; primogenita vectigal hoc inferret. q; igitur
 primogenitis erat christus. videbat autē discipulorū pri-
 mus esse Petrus. ideo ad eū accedunt q; didrachma acci-
 piebant. historia tāgitur. xliij. q. s. est aliud. vbi dicit glos.
 ideo solus petrus piscator. hoc piscandi genere ipse enim
 habet potestātē ligandi. et soluedi pte alijs. xxi. di. s. s. Itē
 Amb. super marcū. Non turbatur nauis q; Petrū haber.
 turbat que Iudā habet. et sequit. quemadmodū em̄ tur-
 bari poterat. cui pceerat is in quo firmamētū ecclesie est.
 et sequit. deniq; est alijs imperat. vt laxent retia sua. soli
 tantūmodo petro dicitur duc in altū. i. in profundū dispu-
 tationū. xliij. q. s. nō turbatur. ¶ B. Itē solus Petrus
 cōsequit a christo. si peccauerit in me frater meus. dimittā
 ei vsq; septies. Mat. xvij. Et ei solus iesus respōdit in
 persona omnīū de ecclesia. quoz; futurus erat caput. non
 dico tibi vsq; septies. sed vsq; septuagies septies. Nam ses-
 penarius est numerus vniuersitatis. Septenarius ergo
 in hoc loco in seipsum multiplicatus signat diuersoz; vni-
 uersa peccata. q; solus Petrus pōt non solū oia: sed oim
 crimina relaxare. oia inquit. quia dicit ei. quodcūq; solue-
 ris. oim inquit. q; dicit. pasce oues meas. nullā excipiens.
 ad hoc est de maio. et obe. solite. s. nos autē. Itē Petrus
 ait christo loqueri. dñe ad nos dicit hāc parabolā. Luc. xij.
 vltra mediū. sup quo dicit glos. Theophilus. Petrus cui iā
 ecclesia cōmissa fuerat. quasi oim curam gerens. inquit
 vtrū dñs ad oēs parabolā pertulisset. ¶ C. Itē super
 illud qd ait petrus. dñe tu mihi lauas pedes. Joā. xij. di-
 cit hic Aug. nō ita intelligendū est. quasi aliquis iam la-
 uisset. et post eos venisset ad Petrū. quis enim nesciat pri-
 mū apostolorū esse beatissimū Petrū. sed intelligendū
 est q; ab illo cepit. Quando igit pedes lauare cepit. ve-
 nit ad eū a quo cepit scz Petrum. Dige. tenet q; vltimo
 venit ad Petrū. quasi minus lorura pedum indigētem.
 Theophilus. et h. yf. tenet q; ante lauit pedes p dno. is
 stulte se preferētis. deinde petri. post alio. ¶ D. Itē cir-
 ca passionē quū pluraliter dixisset christus de oibus apos-
 tolis. Simon. ecce sathanas expetiuit. vt cribraret vos
 sicut triticū. Luc. xxi. de peni. di. s. s. em̄. singulariter tamē
 pio Petro subiūxit. ego p te rogauit. vt nō deficiat fides
 tua. statimq; addidit. et tu aliquādo cōuersus. cōfirma fra-
 tres tuos. Ad Petrū enim tamq; ad magistrū et pclatū
 pertinet ceteros cōfirmare. vñ dicit ibi glos. Theophilus q;
 omīssis medijs venit ad Petrū pclatū. dicens. et tu aliq;
 cōuersus. cōfirma fratres tuos. i. postq; me negato. plo-
 ueris. ac penitueris. cōfirma et corrobora ceteros. quū te
 pūncipē apostolorū deputauerim. hoc em̄ decet te. q; me-
 cū robor es. p. tra ecclesie. hoc autē intelligendū est non
 solū de apostolis q; tūcerant. vt roborarētur a Petro. sed
 et de oibus qui vsq; ad finē mūdi futuri sunt fidelibus. ne
 scz aliquis credentiū diffidat. vidēs eū qui quū esset apos-
 tolus. denegauit. ac iterū per penitentiā obtinuit pteroga-
 tiuam. vt esset antistes mundi. hucusq; Theophilus. Et
 q; bus aperte inuitur. q; Petri sedes a fide catholica nul-
 lo vnq; tēpore deuiaret. s; magis reuocaret alios ab erro-
 re. et cōfirmaret etiā dubitantes. ex quo Petro eiusq; suc-
 cessorib; datur potestas alios cōfirmandi. imponit alijs
 necessitas obsequendi. ad hoc. xxi. di. s. s. ad si. ibi. atq; pio

eius fide et. xliij. q. s. a recta. cum h. c. seq. lxx. dist. si qui.
 Item Theophilus sup predicto verbo. Simo ecce sathanas. hoc autē petro dixit. eo q; fortio: alijs eraret superbi-
 re poterat in his q; promissa erāt a christo. Theophilus. Hinc
 ostendat q; hoies nihil existētis. quantū pertinet ad hu-
 manā naturā et lubricum mētis nostre. nō deceret pcesse
 ceteris. velint. et ideo omīssis ceteris. venit ad Petrū cere-
 ris pclatū. vnde sequit. ego autē p te rogauit. Itē h. yf.
 Nō dixit. rogauit vt non neges. sed ne deferas fidē. Theo-
 philus. nā est paululū agitā dūs sis. habes tū rēconditū
 semen fidei. quāuis deiecerit folia. i. spūs rētoris. viger
 radix. Petri ergo sathanas te ledere tāq; inuidēs tibi de-
 mea dilectione. sed quāuis egomet p te sim deprecā. tu
 tū delinques. vñ et sequit. et tu aliquādo cōuersus. cōfir-
 ma fratres tuos. Theophilus. admirare igit exuberantiā do-
 uine patietie. Ne diffidere discipulū faceret. nondū para-
 to crimine. largitus est veniā. ac iterū ipsum in apostolia
 co gradu restituit dicens. Cōfirma fratres tuos. Beda. q.
 di. sicut ego tuā fidem. ne deficiat. orādo p te. rēta tu in
 firmiores fratres. ne de venia desperēt. etiam confortare
 memēro. Amb. Laue ergo iactantiā. caue sculā. ille tūbe-
 tur cōfirmare fratres suos. q; dixit. Dat. xij. oia relinquit
 mus. et secuti sumus te. ¶ B. Item imminente insuper
 christi passione. solus Petrus educēs gladium. percussit
 seruum pontificis. et dexteram eius abscidit auriculā. Jo.
 xvij. Bieg. Tollit ergo petrus aurem. quasi petrus. q; ipse
 est q; accepit clauēs regni celoz;. ille enim condēnat qui
 absoluit. qm̄ ligādi et soluedi adeptus est potestātē. xliij.
 q. s. si petrus. Subaudi specialiter et extolleret. q; pte om-
 nib;. et pio oibus. causa. e. et q. s. si aut. et xxi. di. s. s. Item
 christo resurgente angelus resurrectionis testis mulierib;
 ait. dicit discipulis ei. et petro et. Dat. xv. Hic. Dicit
 autē specialiter et petro. q; se indignū iudicat discipulū. ar-
 dū ter negauit magistrū. sed petā pterita nō nocent. qm̄
 non placet. ar. l. di. ferrū. xxiij. q. s. apud misericordē. de. Bieg.
 ibi. si aut hunc angelus nominatim nō expūmeret. q; ma-
 gistrū negauerat. venire inter discipulos nō auderet. vñ
 carit ergo et noie ne desperet ex negatione. ¶ C. In
 etiā die resurrectionis singulariter Petro christus appa-
 ruit. Luc. xliij. vbi dicit. q; surrexit dñs vere. et apparuit
 simoni. Beda. Omniū. et virozū primo dñs apparuit.
 intelligit Petro. et hīs quos euāgeliste quatuor. et Paulū
 ap̄s commemorauerunt. hanc em̄ manifestationē soli pe-
 tro prius factā. deinde ipsi cū alijs discipulis coapostolis
 eius Paulus declarat. s. ad Ro. xv. vbi dicit. Quia surre-
 xit christus tertia die s̄m scripturas. et q; visus est cephe.
 id est petro capiti. cephas em̄ grece. latine caput. xxi. di.
 c. s. et post hoc vndecim. Item h. yf. Non em̄ oibus se
 manifestabat vt sereret fidei semina. nā qui pmo viderat
 et certus erat. alijs referebat. deinde sermo p. dicit. ppa-
 rabat anīmū auditoris visioni. Et ideo primū dignū et
 fidelio. i. oibus apparuit. Et erat em̄ opus anime fidissime
 que prius acciperet hunc aspectum. et vt minime turbat
 retur inopinata visionē. Et ideo primo videt Petro. et
 primo cōfessus est eū. Dat. xxi. christū primo post resurre-
 ctionē videre mereatur. Et etiā q; em̄ negauerat. Dat. xv.
 xxi. prius sibi voluit apparere. cōsolans eum ne despera-
 ret. post petrū vero alijs apparuit. quād oq; paucioribus
 quād oq; pluribus. quod Luc. xliij. duo discipuli cōfite-
 tur. ¶ D. Itē post ipsam resurrectionē. propinquante
 ascensionis tēpore. tertio requisitus a christo an se amaret
 et tertio amorem cōfiteus christi. tertio audiuit a christo
 pasce agnos meos. pasce oues meas. Joā. vlti. non distū-
 guēte inter has et illas. et de ma. et obe. solite. s. nos autē.
 primo autē dixit dñs. Simon ioānis diligis me plus hīs.
 Aug. Sciens dñs interrogat. sciebat em̄ dñs q; nō solum
 eū diligeret. verū etiam q; plus oibus eū diligeret petrus.
 Alchimus. Dicit autē simon ioānis. i. filius ioānis carna-
 lis patris. mystice autē simon obedies. ioānes gratia. meo
 rito ergo hoc noie vocatur. i. obedies grece dei. vt ostendat
 q; ardētios

ardentiori illi charitate amplecti non meriti humani sed di-
 vini esse muneris. Aug. in sermone paschali. Quia autem omnis
 moteretur. Petrus timuit et negavit. resurgens autem dominus amos
 re inferuit. timore fugavit. nam qui negavit timuit. res
 surgente domino quod timeret: in quo morte mortuam reperiret
 vult sequi. ait illi: etiam dicitur scis quod amo te. Confricti autem
 amorem suum oves suas comendavit. vult sequi. dicit ei pasce
 agnos meos. nam quod non esset ubi ostenderet Petrus amorem
 suum in christo: nisi esset pastor: fidelis sub principe oim pas-
 scit. A hys. Quia enim maxime omnium tribuit nobis ea que
 desuper est benevolentia: est propinquo. pcurator. Preterea
 autem dominus alios petro de talibus loquit. Et minus enim apud
 erat Petrus: et os discipulorum: et verter collegii. vult nega-
 tione delata committit ei prelationem fratrum: et negationem
 que ei non approbat. sed dicit. si diligis me preda fratrum:
 et feruent amorem que per oia demostriat. nunc ostendet
 animam quam discipuli posturum esse per me habere per oibus
 meis. sequitur. Dicit ei iterum. Simo iocannem diligis me autem
 illi etiam dicitur scis quod amo te. Aug. Dicitur dicitur Petrus.
 diligis me: et iterum amo te. et dicit. pasce agnos meos.
 ubi etiam demostriatur vult atque idem esse amor et dilectione.
 Nam etiam dominus novissime non ait diligis me: sed amas me:
 sequitur. Dicit ei tertio: simon iocannem amas me: tertio vult
 Petrus cum diligat dominum interrogat. Reddit enim negatio
 ni trine: trina confessio: ne minus amor lingua seruiat. et tris
 motus: et plus vocis elicitur: videat motus immitit. et vita
 presens. Item Amb. vi. q. i. imitare. Item A hys. Tertio etiam
 interrogat: et tertio subiugit eadem ostendit quam appieciat
 prelationem propriam: et quoniam hoc est maxime et amoris
 signum. Theophilus. Item tunc etiam inolevit consuetudo: ut
 ter conuertatur: qui veniunt ad baptismum. ad hoc de pse. vi.
 iij. pma. als est. per se. s. in hoc ergo fonte. C. Et sequitur.
 Quis status est Petrus: quod dicit ei tertio amas me. A hys.
 Quis status: modis priora: ne forte existimas te diligere: si
 non diligat: corripitur: sicut et prius correcit: est multum se
 existimas fore: vult ad ipsum christum refugit: et sequitur. et di-
 cit ei. Dicitur oia scis. i. ineffabilia cordis et presentia et futurum
 ra. Aug. ia ergo contristatus est: quod sepe interrogatus esset
 ab eo qui scierat quod interrogat: et donauerat quod audies
 bar. veraciter ergo respondit: et de intimo cordis. prulit aman-
 tia vocem dicens. Tu scis quod amo te. Aug. non autem addidit
 plus his. hoc enim respondit quod de seipso sciebat. non enim quis
 tum ab alio quolibet diligere scire poterat: quod alteri
 videre non poterat. huicque Aug. et quod verbum arrogantie
 fuisse. sicut quoniam dicitur Mar. xij. et si oia scandalizari fues-
 rint: non ego. ubi pulchre Hiero. ait. Ecce auis sine pes-
 nis in altum volare nititur: sed corpus aggravat animam. Sap.
 it. ut timore humane mortis: timor domini superet. Et tibi Be-
 da. Et petrus ergo de ardore fidei permittit: et saluator
 qui deus futura noverat. vult sequi. et ait illi iesus. Amem di-
 co tibi. in hac nocte etc. C. N. Et postmodum sequitur in Jo.
 anne. dicit ei. pasce oves meas. q. d. sit amoris officium: pas-
 scere officium gregis: sicut fuit timoris indicium: negare pasto-
 rem. Aug. Item Theophilus. potest autem quod assignare differen-
 tiam inter agnos et oves. agni sunt qui in introducuntur. oves
 vero perfecti. Alchuius. Pascere autem oves est credentes
 in christo: ne a fide deficiat. cōsolar: terrana subsidia: si
 necesse est subditis puidere: et exempla virtutum cum vero pre-
 dicationis impedere: aduersariis obistere: errantes subdi-
 tos corrigere. A hys. etiam expones predictum verbum: ait.
 Pasce oves meas. i. loco mei prepona te: et caput esto fratri-
 um: et feruet amorem: que dicebas te habere in me: quod aiam tuam
 per me poneres: nunc vice mei pone per oibus meis: ego quod
 olim tibi promiseram nunc coram oibus fratribus affirmo: ut
 et ipsi te in loco mei assumeres. ubique terrarum te in thyo-
 no tuo sederes predicat: et cōfirmat: quatenus nationes per
 oibis sicut me a patre sic et te vice mei recipiat ordine obe-
 dientie et euangelii autoritate. Aug. Quis hoc autem animo
 pascat oves: ut suas velint esse. non christi: se cōmunicatur
 amare. Non christi: vel gloriam vel dominam vel acqren-

di cupiditate: non obediendi et subueniendi et deo placendi
 charitate. Non ergo nos: sed ipm amemus. et in pacendis
 oibus eius: ea que sunt eius: non que sunt nostra: gramus.
 viij. q. i. sunt in ecclesia. Quisquis enim seipm non deum amat:
 non se amat. Qui enim non potest viuere de se: moritur vltim
 amado se. Non ergo se amat: qui me viuat se amat. Quia
 vero ille diligitur de quo viuif: non se diligendo: magis se
 diligit: qui propterea se non diligit: ut cum diligit: de quo viu-
 uit. Item Aug. Exiterunt autem quidam serui infideles. diu
 ferunt sibi gregem christi. ex furtis suis peculia sibi fecerunt. et
 audis eos dicere. oves mee sunt ille. quod queritis ad oves
 meas: non te inueniam ad oves meas. Si et nos dicamus.
 meas. et illi dicat. suas. perdidit christi oves suas. hec Aug.
 de quibus dicit oves mee etc. Jo. x. et Ezech. xxxij. Ecce ego
 requiram oves meas etc. de hoc viij. q. i. s. hoc autem. r. iij. q. iij.
 tres personas. C. Item Jo. x. ibi. hoc autem dicit: signis
 cas qua morte esset clarificatur? deus. Aug. Huc inuenit
 christi ille negator: et amator: ut per ois noie pfecta dilectio
 ne moreret: cum quo se moriturum peruersa felicitate pmissis
 serat. hoc enim oportebat ut prius christus per Petri salute
 deinde Petrus per christi pditione moreretur. hec Aug.
 Voluit autem dominus petrum per passionem vitam finire: quod ipsum co-
 stituerat principale pastore ecclesie. ut inueneret quod prelati
 debent esse parati ponere animam suam pro oibus suis. Jo. x.
 vult timidos increpat Ezech. xij. Non ascendistis ex aduer-
 som: neque opposuistis vos murum per domum israel: ut staretis in
 prelio in die domini. de hoc pse. s. hoc autem. r. xlij. di. sit rector.
 Item voluit ut eodem genere passiois: quo ipse passus est:
 moreret. ut ostenderet quod prelati tenentur strictius et perfe-
 ctius imitari. vult Jo. x. Si quis mihi ministrat: me sequatur.
 ad hoc. s. q. i. vultissimus. r. xv. di. s. nunc autem. ibi. sed talis
 eligatur: cuius comparatione. ceteri grex dicatur. et facit dist.
 iij. denique. ibi. sicut loco ita religione precellat. Item Heg.
 tantum debet actione populi actio precellere psulis: quantum
 distare solet a grege vita pastoris. C. P. Item in eodem. c.
 Jo. x. ibi. sequere me. quod intelligi debet: non tam de gene-
 re martyrii: quam de ordine magistrum. ut Inno. dicit. Nam et
 Andreas et quidam alii preter petrum secuti fuerunt christum
 in crucifigione. sed solum Petrus substituit sibi dominus: et in offi-
 cio vicarii: et in magisterio successor. vult et Theophilus.
 In hoc quod dicit dominus petro. sequere me: cunctorum fidelium pre-
 latum eum instituit. simul autem et sequi intelligas hic imitas-
 tionem in cunctis et verbis et operibus. ostendit etiam affectio-
 nem ad ipm: quod nobis adstrictiores sunt: hos sequi nos
 nolumus. A hys. Si vero dixerit quis: qualiter igitur Jacos
 bus thionum assumpsit hierosolymorum: illud vltis dicit. quoniam
 Petrus orbis terrarum in thionis auit magistrum. ad hoc est de
 ma. et obe. folite. s. nos autem. ibi. ut alienum a suo demonstret
 ret ouili: quod petrum et successores ipsius magistrum non reco-
 gnosceret et pastores. C. Item in pie. c. Jo. x. ibi. con-
 uersus petrus vidit illum discipulum etc. A hys. Non sine cau-
 sa recolit illam accusationem: sed ut ostendat quantum petrus ha-
 bebatur fiduria post negationem. qui enim in cena non audebat
 interrogare: sed Joani interrogationem commisit: huic et pre-
 postura fratrum commissa est et credita. Et non solum non comit-
 tit alteri interrogare que ad ipm pertinet: sed de reliquo
 ipse per alios magistrum interrogat. Quia ergo magna ei
 predixerat dominus: et obe terrarum commiserat: et martyrii pres-
 ntrauerat: et amoris protellatus fuerat amplior: volens
 et Joannem in comunicatore accipere. Dicit. hic autem quid
 quasi di. none nobiscum eadem veniet via. Valde enim Joans
 nem amabat Petrus: et per euangelium ostenditur eorum
 colligatio: et in actibus apostolorum. Act. iij. in pn. Sic ergo
 nunc vice reddit petrus Joani. Existimas enim eum velle
 interrogare de seipso: et non auctere: ipse pro eo suscipit in-
 terrogationem. Quia vero debebat orbis terrarum procura-
 tionem accipere: nec oportebat eos de reliquo sibi inuicem
 esse cōmunicos: quod esset damnus orbis terrarum: propterea dominus
 dicit. sic enim volo manere: donec venis. Theophilus. hoc est.
 dum hunc volens dirigam ad predicandum. te namque nunc

Contri-
stus est
De. etc.

Seque-
reme.

Touer.
pe. vi. ii.
disti. etc.

dirigo ad obis pontificati. **C** R. Itē super illud luce
 No cāta pti. Non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse
 bit ho. **Aug.** Qui mihi promittis vitā tuā ter negabis vitam
 gal. rē. tuā. quid in animo eius esset cupiditatis: videbat. qd vis
 riuū non videbat. voluntatē suam iactabat infirmus: sed
 aspiciēbat valetudinem medicis. An apłs petrus (sicuti
 en fauore peruerso exaltare quidā nituntur) chřstū non
 negauit: interrogat ab ancilla hoicem se nescire respō
 dit sicut alij euāgeliste testatur: et expressius. quasi qui ho
 minē chřstū negat: chřstū neget. et hoc in eo negat qd
 factus est. ppter nos: ne periret qd fecerat nos. per qd au
 tem caput est ecclesie: nisi per hoicem: quō ergo est in cor
 pore chřstū: negat hoicem chřstū: Sed qd multis immos
 reri non em dñs ait: non cantabit gallus: donec hoicem. aut
 filiū hois neges: sed donec me neges. qd est me: nisi quod
 erat. quicqd eius negauit: chřstū negauit: Niquidē dubi
 tare nefas est. chřstus hoc dicit: verūq; pcedit. paulus
 bio petrus chřstū negauit. nō accusamus chřstū quō de
 fendimus petrū. agnouit plane peccatū suū in infirmitas
 petri: et quantū mali chřstū negando cōmiseret: plozādo
 mōstrauit. Neq; nos quū ista dicimus: pīmū apostolo: uī
 accusare delectat. Sed hūc intrūdo admoneri vos opoz
 tet: me homo qsp de humanis virib; fidat. Nōa hec Aug.
 abbreviata trāshonunt. r. q. iij. non solū abnegat. Itē ibi
 Beda. respicēdū nihilomin; si in lapsum conuerit exem
 plū capiat: neq; desperet: sed in cūctanter veniā se posse p
 mereri credit. **L** hys. vñ manifestū est qm et casum petri
 dñs concessit. nā poterat quidem a pncipio reuocare: sed
 q; permanēbat in vehemētia. ipse quidem nō impulit ad
 negationē: sed dimisit deserti: vt discat ppiā imbecillita
 tem. Itē vt post hoc talia nō patiarur: quū obis terrarum
 dispensationē suscepit: sed reminiscēs eorū que passus
 est: cognoscat seipm. **L** i. cōf. d. r. ad. c. a. seq. **C** S. Itē
 de pīmaru et vniuersali potestate ac platione petri et suc
 cessorū eius **Her. in. ij. lib. ad Eugenū. et alia re gesta sus**
mir ostensionē dicit. Stat ergo in cōcūsum pīuilegium
tuū tibi: qm in datis clauibus: qm in ouibus cōmendatis.
Accipe aliqd qd nihilominus prerogatiuā cōfirmat tibi.
discipuli nauigabant: et dñs apparebat in litore. sciens pe
trus q; dñs est: in mare se misit: et sic venit ad ipsum: alijs
nauigio peruenientibus. Joā. vlti. Quid illud: nēpe signū
singularis potentie et pontificij petri: per qd non nauem
vna: vt ceteri quicq; sua: sed seculū ipm suscepit gubernan
dū. ps. ciiij. hoc mare magnū et. Dare em seculū. Naues
aūt ecclesie sunt. i. q. iij. nō turbatur. inde est q; altera vice
instar dñi gradies super aquas. **Dat. xiiij. vnicū se vica**
riū chřsti designauit: qd non vni populo. sed cūctis pcesse
deberet. siquidē aque multe populi multi. **Apo. xvij. de**
cofe. di. ij. cū omne. et de celeb. mis. cū marthe. q. quesuisti.
Itaq; quū quisq; ceterorū habeat suam: tibi vna cōmissa
est gradissima nauis facta: et oibus: ipsa vniuersalis eccle
sia toto orbe diffusa. de hoc. r. di. quāuis. **L Itē ibi**
in **Dat. xiiij. ad si. ibi. respondens aūt Petrus dicit. dñe: si**
tu es: iube me venire ad te sup aquas. **Hier. ait. In oib;**
tu es: iube me venire ad te sup aquas. **Hier. ait. In oib;**
me veni. fidei feruore quo semp nūc q; facientib; ceteris credit se
ad te rē. posse facere: per voluntatē magistrū: qd nō poterat p nas
turā. ibidē **L hys. Nide aūt quātus est feruor: quanta fis**
des. nō dixit oia: deprecare: sed iube. non em solum credi
dit: qm potest chřstus ambulare supra mare: sed qm pōt
et alios inducere. et cōcupiscit velociter ad eū venire. hoc
em tam magnū quesuist. ppter amorem solū: nō propter
ostentationē. non em dixit. iube me ire super aquas. sed iu
be me venire ad te. Itē idē **L hys. ibidē. super verbo. vi**
dens aūt ventū validum: timuit. Petrus aūt qd malus
est: superas vndas scz maris: a minorū turbatur. scz a ven
ti impulsu. vñ sequitur. videns aūt rē. **L alia em est natu**
ra humana: vt multotiens in magnis se habens recte: in
minorib; reprobēdatur. **Hoc aūt q; Petrus timuit. diffes**
rentiā demonstrabat discipuli et magistrū. sed et alios disci

pulos mitigabat. Si em d nobus fratib; seffuris ad de
 xteram et sinistra molesti sunt. **Dat. r. r. **Dat. r. r. mal****
to magis huic molesti fuissent. non dū enim erant spiritu
pleni. postea vero spūales effecti: vbiq; petro pīmarū cō
cedunt: et in concionibus eū pmitunt. **Luce. viij. Itē**
ibi **Hier. Etiam paululū relinquitur rē: rōni: vt auge**
tur fides: et intelligat se nō facilitate postulariōis sed pos
rentia dñi conseruari. ardebat em in animo eius hys: et
humana fragilitas in profundū trahebat. Itē Aug. ptes
sumpsit ergo petr; de dño. ritubauit vt homo. sed rediuit
ad dñm. vnde et sequit. et quū cepisset mergi. **C pto statu**
ecclesie informando: cui; caput est Petrus. r. di. c. ij. m
stice libet hoc euāgelij percurrere. vñ ibi in **Dat. r. r. iij.**
et statim cōpūlit iesus rē. **Hier. Quo sermone ostendit**
inuitos eos a dño recessisse: dū amore pceptois: ne ad
punctū qdē tps ab eo voluit separari. **L hys. **L** ostendit**
dū aūt q; quū dñs magna operat: dimittit turbas: docet
nos nūsp gloriā multitudinis psequi. nec attrahere mul
titudinē. **L et iterū docet. non debere nos turbe cōmiscere**
cōtinuē: neq; fugere multitudinē semper: sed vtiliter face
re. et ideo sequit. dimissis turbis: ascendit in montē solus
ozare. in quo docet nos: quia solitudo bona est: quū nos
deū interpellare oporteat. ppter hoc etiam ad desertū va
dit: et ibi pmoctat: dū ozaterudiens nos in oratione trā
quillitate querere: et a tempore: et a loco. huc usq; **L hys.**
pro solitudine. de pen. di. ij. **L romanos. **L** sed nec adam.**
Job. ij. edificat sibi solitudinē. vñ **L Berni. Anima sancta:**
sola esto: vt soli hoim ferues teipam: que tibi ex omnibus
elegisti. fuge publicum. fuge ipsos domesticos. secede ab
amicis et intimis. etiā ab illo qui tibi ministrat. an nescias
te habere verecundū sponsum: q; nequāq; velit indulgere
presentiā suā presentibus ceteris: secede ergo scz mente:
nō corpore: sed intentione: sed deuotione: sed spū. relinquis
te ciuitates habitatores moab. **Hier. l. viij. Itē **Hier.****
qd aūt ascendit solus ozare: non ad eū referas: q; de. v. pas
nibus. v. milia hoim fatiuit. Sed ad eū qui audita moy
re Joannis: secedit in solitudine. non q; personam separe
mus: sed q; opera eius inter deū et hoicem diuisa sunt. Itē
Aug. **Dons altitudo est. q; aūt altius celo in hoc mun**
do: q; vero in celū ascendit: nouit fides venia. cur aūt ho
lus ascendit: quia nemo ascendit in celū: nisi qui de celo des
scendit. **Jo. ij. quāuis et quū in fine venerit: et nos in celū**
leuauerit: etiā tunc solus ascendit: quia caput cū corpore
suo vnus est chřstus. nunc ramē solū caput ascendit. ascē
dit aūt ozare: quia ascendit ad patre: p nobis interpellas
re. **Uel q; vespere solus est: solitudinē suam in tēpore pas**
sionis ostendit ceteris trepidatione dilapsis. **Dat. r. r. iij.**
Itē Aug. **Heritamen dū chřstus ozat in excello: nauis**
cula turbatur magnis fluctib; in pundo. et q; insurgunt
fluctus: pōt ista nauicula turbari. sed q; chřstus ozat: non
pōt mergi. Nauicula quippe ista: ecclesīa cogitate. turbas
lentū mare: hoc seculū. ad hoc. r. iij. q. i. nō turbat. r. q. i.
fururam. i. r. i. bi. at vero quum inter turbines et aduerfa
mundi succresceret ecclesia. Itē Aug. **Quando em aliq;**
impie voluntatis: maxime potestatis: persecutionē iudis
cir ecclesie: super nauicula chřsti grandis vnda cōsurgit.
Rabanus. **Un bene dicit: q; nauis erat in medio mari: et**
ipse solus in terra. q; nonnūq; ecclesia rantis pressuris est
afflicta: vt etiā eam deseruisse videretur ad repus. ad hoc
rcij. di. in nomine dñi. i. r. i. Itē Aug. **Abiit aūt dñs ad**
visitādos discipulos suos: qui turbabatur in mari. quatu
ta vigilia noctis. i. in extrema parte noctis. vigilia enim
vna tres horas habet: acp hoc: not. quatuor: vigilia hys
hilaris. prima ergo vigilia fuit legis. **Secda propheta**
rū. **Tertia corporalis aduerus. **Q**uarta in reditu claritas**
tis. **Aug. **Q**uarta ergo vigilia noctis: hoc est: pene iā nos**
te finita: venit in fine seculi: iniquitatis nocte transacta:
ad iudicandū viuos et mortuos. venit aūt mirabiliter. sur
gebāt em fluctus: sed calcabant. quantūlibet em potestas
tes seculi cōsurgit: pemit earū caput nōstrū capm. **Hilari**

rius. Venit aut christus in fine inuenit ecclesiam fessam: et antichristi spu et totius seculi morib' circactam. Et q: de antichristi consuetudine ad oem tentationu nouitatem solitari erunt: et ad diu aduentu expauescent: falsas reru imaginationes metueres. sed bonus dñs timore depellit dicit. Ego san. et aduētus sui fide metu naufragij inimi nēis depellit. Aug. de questionib' euangeliō. Vel qd dicitur dicitur pharisaia esse signat: quida q cesserint oia dolo de christi aduentu dubitabunt. Q aut petrus in impo raba dno me mergat: significauerat qbusdam tribulatio nib' etiā post vltimā persecutionē purgatam ecclesiam. Itē Hilari'. Q aut trepidanti Petro virtutē perueniēdi ad se dñs nō inducit: sed manu apprehēsum sustinuit: bec ratio est: solus em passurus pro oibus: oim peccata solue bat: nec focum admittit. quicquid enim vniuersitati pres tatur ab vno presatur. Item Aug. In vno etiam aposto lo. i. Petro. in ordine aposto loꝝ primo et precipuo in quo figurabatur ecclesia: vtrumq; genus significandum fuit id est firmi in hoc q super aquas ambulauit: et infirmi in hoc q dubitauit. nam et vnicuiq; sua cupiditas tempes tas est. Amas deum: ambulas super mare. sub pedibus tuis est seculi timor. Amas seculum: abso: bet te. sed quā fluctuat cupiditate cor tuum: vt vinctas tuam cupiditatē: imo ca christi diuinitatem. Rabanus. Nec mirandum si ascendente in nauiculam domino: vent' cessauit. in quo cumq; enim corde dominus per gratiam adest: mor vnus versa bella quiescunt. Et of. s. quia quum sit par: pacem ins fert. Item Hilarius. Ascensu etiam christi in nauim: vni tum et mare esse sedatum: post claritatis sue reditum: eter na ecclesia: par et tranquillitas indicatur. et quia tunc ma nifestus aduenit: recte admirantes vniuersi locuti sunt. vere filius dei es. Confessio enim vniuersorum tunc abso luta et publica erit: dei filium non iam in humilitate co: po rea: sed in celesti gloria pacem ecclesie reddidisse. Item Aug. de questionib' euangeliōꝝ. Signatur enim clarita tem eius tunc manifestatam: futuram perspectionem iam vi dentibus: qui per fidem nunc ambulant. C. Item et alia Petri privilegia subnecuntur. Nam assumpto chris to in celum. Mar. vlti. Petrus velut eius successore: eccles iam regere cepit: dum ad complendum duodenariū nu merum aposto loꝝ loco Iude preuicariot: ex verbis prophete Dauid alium instituit: et subrogari fecit. Actū i. et vi. q. ii. s. in fi. C. X. Qui etiam recepto paraceto: discipulos non multo repletos: sed spiritus sancti gratia illustratos: ex verbis Iohannis apertius coprobauit: signa ros instruens: et incredulos destruens. Act. ij. de conse. dis tin. iij. prop. i. Hic penitentiam agere iussit: et baptizari credentes. vt ibi haberur. de peni. distin. i. s. his authorita tibus. s. petrus apostolus. et de conse. distin. iij. p. call. c. prop. i. Hic primum curando claudum fuit miraculum operatus. Act. ij. ibi. Petrus autem dixit: argētum et auz rum non est mihi etc. Et in Ananiam et Sapphyam vros rem eius tamq; primum et precipuum aposto loꝝ promul gavit sententiam mortis. quia mentiti fuerat spiritus sancti co. Act. v. et iij. q. viij. legi. c. c. occidit. et c. petrus. Ipse so lus in Simonem magnū sententiam damnationis pro mul gauerit: licet non ei soli: sed omnibus communiter pes camiam obrulisset. Act. viij. q. i. qui studet. et c. petrus. et c. eos. Ipse non solum miracula faciebat: sed etiam vmbra illius Act. v. Ipse in mentis excessu vidit celum apertum: et vas quoddam descendens: quod animantia diuersi ge neris continebat. et dicitur ei. Surge petre: macra: et mas duca. per quod inuinitur q; Petrus prelatu fuerit popu lis vniuersis. vas autem illud orbem vniuersum signat. et vniuersitas contentorum in eo: significat tam iudeorum q; gentium nationes. ponitur histo: ia Actū. x. et i. Has illud velut linteam de quo ibi dicitur: mystice penitentia signi ficare potest. linteam enim multis tunctionibus et labori bus fit: et penitentia vera multo labore agenda est. et vij. distin. omnia. vnde Aug. Tunde pectus: et tundendo esto

correctus. de peni. distin. s. tres autem. In tali linteo domi nus inuoluitur: dum in vera penitentia corpus suum sus mitur. Jo. xij. Acceperunt corpus Iesu: et ligauerūt linte is cum aromatis. et sicut in linteo penitentia: sic in aro matibus virtutes signantur. fm Greg. in sermone homi lie paschalis. et facit et de sacra vnc. c. vnicō. s. ad exhibens dum. Item Greg. virtutes perficientium in notitia cetero rum: quasi suauitate fragrant odorum. Q autem linte reum ter ostenditur. signatur q; vera penitentia trib' mo dis agitur. contritione. confessione. et satisfactione. de pe. distin. iij. perfecta penitentia. Animalia immunda que in linteo sunt: significant peccatores qui in penitentia sunt. bestie quidem auaros. serpētes. luxuriosos. aues. super bos. C. Adapta lector. In his iubetur Petrus occidere. scilicet vitam bestialem. de qua dicitur in ps. et vij. homo quum in honore esset: scz rationis discernendi inter mun dum et immū dum non intellexit id est intelligere noluit. ps. xxxv. vt bene ageret. et manducare id est transgredere in corpus ecclesie. Greg. Dirabile q; serpentes et bestie pos sunt in celum ascendere. verum est. sed in linteo peniten tie. Aug. Anime sancte que in hoc seculo aut per vite ins nocentiam pure sunt: aut penitentia satisfactione pur gantur: saluatoꝝ recipiuntur. Item Petrus post chris tum primum mortuum resuscitatur. scilicet et habitā. Act. ij. in fi. in signum q; ipse precipue per clauē sibi commissas soluendo peccato: es resuscitatur ad vitam gratie. de pe ni. distin. i. s. hoc autem. vltra columnam. s. resuscitatus. C. y. Item ipse Petrus primum iudeos: primum genti les: post ascensionem conuertit ad fidem: vt super vrosq; fideles se habere primum monstraret. quū ipso die pen tecostes ad verbum exhortationis ipsius circiter tria milia iudeoꝝ: baptizati sunt. Act. ij. de conse. dist. iij. pro p. ac deinde Cornelium centurionem gentilem: et suas quasi primitias gentium ad reuelationem angelicam ba ptizauit. Act. x. in fi. et iij. distin. in nouo. ibi. primumq; ad fidem populū virtute sue predicationis adducit. l. distin. fidelio. ibi. Petrus enim dicitur eo q; primum in nationi bus fidei fundamenta posuerit. etiam de conse. distin. iij. non dubito. ibi. verumtamē si iam spiritus sancto accepto Cornelius baptizari noluisse: cōtempni sacramenti reus fieret. Item est Petrus cuius vnam nauem ascendit chris tus. Luc. v. quia vna est ecclesia vniuersalis: cuius rector est Petrus. et iij. q. i. loquitur. Unde ibi super verbo Actē dens autem in vna nauim que erat Simonis. Beda. Na uis Simonis est ecclesia primitiua. de qua Paulus dicit Gal. ij. qui operatus est Petro in apostolatu circūcisio nis. Unde dicta vna: quia multitudinis credentium erat eo: vnum et anima vna. Act. iij. et iij. q. i. dilectissimus. Itē ibi. Et impleuerunt ambas naues. Amb. Dyssice autem fm Marti. nauis petri fluctuat: fm Lucam impletur pi scibus: vt et principia ecclesie fluctuant: et posteriora ex uberant: agnoscas. non turbatur ista que Petrum has bet et. prosequere. et iij. q. i. non turbatur. Ubi et dicitur. Duc in altum et. deniq; et si alio imperat vt latent retia sua: soli tamen Petro dicitur. Duc in altum. hoc est in pro fundum disputationum. Vel in altū. quia Petrus altior alijs et superior. et iij. distin. in nouo. lxxx. distin. in illis. in fi. ibi. quia nec inter ipsos aposto los par fuit institutio: sed vnus prefuit omnibus. Q autem retia rumpebatur. ibi. Piscium copia et nauicula implere iussit: et vt mergerentur. fm Aug. signat hominum carnalium tantam futurā multitudinem in ecclesia: vt etiam corruptione pacis per hereses et schismata scinderentur. Rumpitur autem rete: sed non labitur piscis. fm Bedam. q. suos domin' etiam inter persequentium scandala seruat. Item fm Bedam. harum impletio nauium vsq; in fines seculi crescit: fm q; implere merguntur: hoc est in mersione premuntur. non enim sunt submersi: sed periclitare. prout aposto lus expo nit. et c. et i. Timoth. iij. In nouissimis diebus instabunt tempora periculosa: et erunt homines seipso amātes: cu

Alia pe
niet p
uilegia
et mira
cula.

pld: elari: superbi: blasphemii: parentibus non obediētes
 ingrati: seclit: sine affectione: sine pace: criminator: es: in:
 cōmētes: inimicos: sine benignitate: proditor: es: prior: es:
 uirumidi: volupratum amatores: magis q̄ dei: habētes
 quidem speciem pietatis: virtutem eius abnegantes etc.
 Nā mergi naues: est homines in seculo: ex quo electi per
 fidem fuerant: mox: prauitate relabi. Item. ibi. Et hoc iā
 homines cris capiens. Beda. Hoc ad ipsum Petrum spe
 cialiter pertinet. Et ponit em̄ ei dñs quid hec captura pis
 scium significet. q̄ sc̄z ipse sicut nūc per retia pisces: sic ali
 quando per verba fit capturus homines. Nā vna die sol
 lum: cepit tria milia verbo suo. vt Act. ij. et pie. c. de conse.
 dist. iij. propt̄e. totusq̄ huius facti ordo: quid in ecclesia
 cuius ipse Petrus tyrum tenet quotidie geratur: ostēdit.
 C̄ Item super illud Mat. xij. Ecce nos reliquim⁹
 omnia. qd̄ est ibi verbū Petri. dicit L. h. yf. Qui clauēs
 regni celorum acceperat: pro ijs qui ibi sunt iam cōfidit.
 et pro oib: terrarū vniuersa interrogat. C̄ Item Jo. xxi.
 super illud Ascendit Simon Petrus: et traxit rete in terra.
 S. ego. Petro autem sancta ecclesia est cōmissa. ipse
 specialiter dicitur Jo. vlti. Pascite oues meas. Quod ergo
 postmodū aperitur in voce: hoc ante signat in opere. ipse
 enim pisces ad soliditatem litoreis pertrahit. q̄ stabilitatē
 eterne patrie fidelibus ostendit. hoc egit verbis. hoc epis
 tolis. hoc agit quotidie miraculorum signis. C̄ Itē Jo.
 vj. Petrus tamq̄ caput p̄ toto corpore apostolico: et eccle
 sie dicit christo. Dñe ad quem ibimus: Augu. q. d. repellis
 nos a te: da nobis alterum te: ad quem ibimus. si te relin
 quimus. L. h. yf. autē: Verbum multe amicitie est ostēdit
 suum. quia sc̄z christus eis honorabilior: erat q̄ patres et
 matres pro tota etiam ecclesia confiteretur dicens. Et nos
 credimus: et cognouimus: quia tu es christus filius dei. vbi
 Aug. credimus enim: vt cognosceremus. Nā si prius cog
 noscere: deinde credere vellemus: nec cognosceremus:
 nec credere valeremus. Hoc autem credimus: et cognoui
 mus: q̄ tu es christus filius dei. i. quia ipsa vita eterna es:
 et non das in carne et sanguine tuo nisi quod es. C̄ Item
 Jo. xij. ibi. Desiderantes de quo diceret. L. h. yf. Omnibus
 autem trepidantibus: et ipso vertice: sc̄z Petro fouidans
 te: Joannes velut delectat⁹ recubuit in sinu Jesu etc. Sūt
 et alia plura ex quibus Petri primatus ostēdit potest: et
 per cōsequens successoris ipsius. sed ea que sunt dicta ad
 presens sufficiant. Quibus tamen et illud addendum est
 q̄ Petrus caput et princeps apostolorū: et cōsequēter to
 tius ecclesie dicitur et est. nō solum christi institutione: sed
 etiam apostolorū cōmuni approbatione. sicut sacri docto
 res elicunt ex quibusdam predictarum auctoritatū et ex
 quibusdam alijs. et est expressum. xxi. dist. in nouo. C̄ Ad
 hoc etiam addendū est q̄ Romanus pontifex Petri suc
 cessor: nō solum iure diuino: quod a christo: sed etiam iure
 humano: quod est a terreno p̄ncipe: primatum obtinet
 super omnes ecclesias: ecclesiarūq̄ rectores: vt patet ex
 p̄uilegio concesso a Constantino romane ecclesie: ac in
 ea presidenti. xvi. dist. constantinus. Si autem obiciatur
 q̄ p̄ncipis terrenus primatū spiritualem conferre nō po
 tuit: quū de spiritualibus disponēdi non habet potestas
 tem. xvi. dist. qui bene. Dicendū est q̄ illius p̄uilegij po
 testas quantum ad potestatem spiritualem pertinet: non
 fm̄ auctoritatem est accipiēda: sed fm̄ approbationem:
 et manifestationem: et deuotionem: et diuine voluntatis
 executionem.

Articulus. lvi.

Hinc videndum est

de differentia et cōuenientia duplicis potestatis regie sc̄z spiritualis et secularis. Harum autē potestatum differentia et ipsas nominibus considerari pot. dum vna spiritualis alia secularis vel tēporalis vocatur. C̄ Ad cuius differentie intellectum sciendū est q̄ spirituale dupli

cter dī. Uno em̄ modo spūale dicit. id qd̄ p̄tinet ad aiām que spūalis est nature. Tertulian⁹ hereticus aiām corporeā esse dicit. xxiij. q. iij. quidā. s. tertulianiste. r̄ precipue quantum ad partē rationale. et hoc modo sciētie et virtutē dicuntur spiritualia quedā. huic autē spirituali contradi cit corporeale: quod sc̄z pertinet ad corpus: vel ad animā. vt est corporeis forma. et in clemē. de fi. ca. fidei. §. post. et vt cōmunicat cum animabus brutozum. Et sic dicunt quidam q̄ potestas p̄elato: n̄ ecclesie spiritualis dicitur: quia est super animas: et super ea que ad perfectiōnē pertinet anime. Potestas autem p̄ncipū seculariū dicitur corporealis: quia est supra corpora: et super ea que pertinet ad corpus. ad hoc. xvi. dist. cum ad verum. ibi. quatenus spūalis accusatio a carnalibus distaret incurfib⁹. C̄ Sed hoc dictum habet dubium. nam etiam secularis potestas si recta et ordinata sit: intendit p̄ncipaliter et finaliter subditos dirigere: et inducere ad vitam virtuosam: que p̄ncipaliter ad animā pertinet. ar. ad hoc di. iij. facte sunt. c̄ in prohe. decre. rex pacificus. §. ide cog. Id em̄ debet intēdere omnis recta potestas in hominib⁹: ad qd̄ homo finaliter ordinatur. Finis autem dominis in quantum homo est felicitas. Unde omnis potestas recta: debet intendere vt multitudo sibi subiecta sit felix: felicitas autē hominis p̄ncipaliter cōsistit in actu virtuosos. vnde P̄s. (Beatus vir qui nō abiit in consilio impiorū etc. Et iterū p̄s. cxxij. Beatus vir qui timet dominū. et P̄s. cxxvij. Beati iustitiam in via etc. cum. §. Quare ad officium huius potestatis pertinet dirigere homines in hunc finē. Verum quia ad felicitatem politicam precipue requiruntur exteriora bona: que vite corporealis deseruiant: Ideo cōsequenter ad eius officij pertinet gubernatio: quantum ad res exteriorē res: et quantum ad corpora: sine quibus nō exercerentur anime opera in hui⁹ vite statū. ar. §. q. iij. si q̄s obiecerit. fm̄ q̄ hoc videtur q̄ secularis potestas p̄ncipaliter etiā debet dici spūalis: accipiēdo spirituale modo predicto. C̄ Alio modo vero dicitur spirituale id quod ad animā pertinet: non fm̄ naturam: sed fm̄ gratiam. et fm̄ hoc dicuntur spiritualia illa que respiciūt gratiam: et que ad gratiam habent habitudinem. Et hoc modo potestas secularis nō dicitur spiritualis: sed tēporalis: fm̄ quod hui⁹ respicit naturam. spiritualis autē respicit gratiam. Patet ergo diffērentia predicta duplicis potestatis regie: que est q̄ vna dicit naturalis: alia supernaturalis. Quia tēporalis fm̄ q̄ hui⁹ respicit naturam: spūalis autem respicit gratiam: que est super naturā. Et hoc vna dicitur celestis: alia terrena. Spiritualis em̄ que respicit gratiā: que facit hominē deiformē: dicitur diuina: Tēporalis autē que respicit ipsam naturā hominis: fm̄ q̄ est homo: dicitur humana. C̄ Conueniunt autē he due potestates regie. Primo fm̄ causam efficiētē. quia omnis potestas a deo. Roma. xij. cxxij. q. i. quid culpatur. C̄ Item secundo conueniunt fm̄ causam finalem. q̄ finaliter in vtraq̄ intenditur beatitudo. vt proxime dictū est. C̄ Tertio conueniunt quantum ad subiectum. quia vtriusq̄ potestatis subiectū est homo. Differunt tamen he potestates quantum ad dispositiōnem subiecti. vt quidam dicunt. q̄ in homine cui cōmunita est potestas tēporalis: requiritur perfectio p̄uigentie: per quā dirigatur in agendis. optimū ar. cxxij. di. §. i. c. petrus. In homine autē cui cōmunicanda est potestas spiritualis: requiritur perfectio sapientie: per quam cōtempletur diuina. Unde potestas tēporalis requirit vitā acti uam. et de remun. nisi cum p̄idem. §. nec putes. xvi. dist. si quis vult. C̄ Quarto conueniūt he potestates quantum ad obiectū. quia vtraq̄ potestas exercetur circa hominē. nam hic loquitur de potestate circa hominē. Sed in diffērenter habet se esse vtraq̄ circa homines. Tēporalis enim habet esse circa homines: vt fm̄ suam naturā considerantur. Spiritualis autē debet esse circa hoies: vt sunt subiecti potestatis gratie. C̄ Quinto conueniūt he potestates quā